

Protocol "pesten"

1. Waarom wij kiezen voor een pestprotocol:

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons!?

"Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen." Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Pesten is een probleem dat wij serieus willen aanpakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden/uitgangspunten aan verbonden:

- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Of het nu wel of niet aan de orde is. Het onderwerp pesten moet met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden afgesproken en vastgelegd.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Pesten

De piek van het pesten ligt tussen de 10 en 14 jaar, maar ook in lagere of hogere groepen wordt er gepest. Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

2. Achtergrond informatie:

Wat verstaan wij onder pesten?

Daarvoor is het van belang dat we weten wat het verschil is tussen pesten en plagen.

Iemand van zijn fiets aftrekken: dat kan plagen zijn. Maar ook pesten. Het is plagen als de kinderen aan elkaar gewaagd zijn: de ene keer doet de één iets onaardigs, een volgende keer is het een ander. Het is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Bovendien duurt het nooit echt lang. Door elkaar te plagen leer je zelfs om met conflicten om te gaan. Het hoort bij het groot worden.

Pesten kan beginnen als een spelletje, als iets leuks om te doen. Het gepeste kind voelt zich erg ongemakkelijk door het pesten. Het lukt hem/haar niet terug te plagen, een grapje te maken of onverschillig te blijven. Degene die gepest wordt, wordt heel erg bang en verdrietig en voelt zich hulpeloos.

Pesten is bedreigend en het gebeurt niet zomaar één keer, maar iedere dag weer, soms een jaar of langer achter elkaar. Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen op een heel bedreigende en gemene

manier. De pestkop misbruikt zijn macht. Is dit steeds bij hetzelfde kind en meerdere malen per week of per dag dan is er sprake van structureel pesten: de ander heeft daar last van en er is geen sprake meer van respect voor de ander.

Oorzaken van pesten

Oorzaken van pesten kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.
- Geen correctie van agressie.
- Zelf problemen hebben.
- Geen goed voorbeeldgedrag van volwassenen.

3. Het voorkomen van pestgedrag

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen. De schoolregels hangen goed zichtbaar in onze school en in elke klas. Kinderen mogen in hun groep een eigen invulling geven op de vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn zgn. groepsregels. Zowel schoolregels als groepsregels hangen duidelijk zichtbaar in de klas.

Drie belangrijke regels omtrent het voorkomen van pesten zijn de volgende:

- Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Je moet dit al vanaf de kleutergroep de kinderen bijbrengen. Als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.
- Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer en veiligheid in de groep.
- Samenwerken zonder bemoeienissen: School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dat neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Naast de duidelijke schoolregels en afspraken in de groep gebruiken we 'VISEON' en eventueel het sociogram als signalering voor sociaal-emotionele problemen bij kinderen.

Hoe gaan we om met de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen?

- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen. Hiervoor gebruiken we onder andere de methode leefstijl.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; rollenspelen, spreekbeurt, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en samenwerkingsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Schoolregels bespreken we regelmatig met de kinderen.

Regels die gelden in alle groepen:

- Doe niets bij een ander kind, wat je zelf ook niet prettig zou vinden.
- Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
- Niet: zomaar klikken. Wel: aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
- Vertel de meester of de juf wanneer je zelf of iemand anders wordt gepest.
- Blijft de pester doorgaan dan aan de meester of juf vertellen.
Kinderen die pesten zitten zelf in de nesten!
- Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
- Uitslachten, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
- Niet aan spullen van een ander zitten.
- Luisteren naar elkaar.
- Iemand niet op het uiterlijk beoordelen of beoordeeld worden.
- Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen/opvangen. Zij zijn ook welkom op onze school.
- Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
- Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
- **Deze regels gelden op school en daarbuiten.**

Signalen van pesterijen kunnen zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam genoemd worden.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Het kind krijgt altijd de schuld.
- Opmerkingen maken over kleding.
- Vaak alleen staan in de pauze (isoleren), bewust buitensluiten.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen.
- Bezittingen worden afgepakt.
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.
- Tijdens de pauze bij de surveillant in de buurt blijven.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Niet naar buiten willen op school, kind wil niet meer naar school of voelt zich vaak ziek.
- Nooit uitgenodigd worden op feestjes.
- Veel geroddel in de groep.
- Vreemde geluiden (zuchten, piepen en steunen) van andere kinderen, als het betreffende kind een idee oppert. Kwam een ander kind met hetzelfde idee dan was het wel goed geweest.
- Cyberpesten / Whatsapp

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijven.

4. Hoe wordt gehandeld in situaties, waarin pestgedrag wordt gesignaleerd?

Aanpak van de ruzies en pestgedrag in vier stappen;

Stap 1

Er eerst zelf (en samen) uit komen. Je werkt met het STOP-stappenplan:

- Stop, houd daarmee op, dit vind ik niet leuk.
- Heb je me niet gehoord? Houd daarmee op.
- Als je nu niet ophoudt, ga ik naar de leerkracht.
- Je haalt de leerkracht erbij.

Stap 2

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

Stap 3

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

Stap 4

Bij herhaaldelijke ruzie / pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). Ook wordt de naam van de ruziemaker/ pester in het kinderdagboek genoteerd. Bij iedere melding in het KDB omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. Afhankelijk van de ernst van de situatie worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht (en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

Consequenties

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:

In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest. En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de pester en het slachtoffer.

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in. De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn / haar gedrag:

Fase 1

- Een of meerdere pauzes binnen blijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: bewustwording van wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in het KDB en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals schoolmaatschappelijk werk of de schoolarts van de GGD.

Fase 4

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk buiten de klas te laten werken.

Fase 5

- In het uiterste geval kan een leerling geschorst of verwijderd worden. De directie van school bepaalt wanneer dit proces in gang wordt gezet.

Hulp aan de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pesters.
- Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Hulp aan de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten.
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school; straffen als het kind wel pest > belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, dit gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; jeugdgezondheidszorg, GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Dossier aanleggen door de leerkrachten.

De stappen die leerkrachten moeten volgen als ze zich zorgen maken om bepaalde leerlingen staan in ons zorgsysteem vermeld. Er zijn materialen te vinden in onze orthotheek en eventueel zullen er aanvullende materialen aangeschaft kunnen worden.

Informatie en adviezen aan ouders.

Er is veel informatie over pesten voor ouders. Deze informatie kan via het lezen van boeken, een lezing houden voor ouders, eventueel informatie in de info zetten of via internet.

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.